

כדי שידבקו אזניו בדברי תורה, והיינו דתנן: "יהושע בן חנניא אשרי יולדתו".⁶

למנהג זה הביא ה'אור זרוע' ראייה נוספת מחז"ל. "דומה היא לההיא דמסכת סופרים", היינו לדברי מסכת סופרים שלפנינו:

וכן היה מנהג טוב בירושלים לחנך בניהם ובנותיהם הקטנים ביום צום: בן אחת עשרה שנה – עד עצם היום, בן שנים עשרה – להשלים, ואחר כך סובלו ומקרבו לפני כל זקן וזקן, כדי לברכו ולחזקו ולהתפלל עליו שיזכה בתורה ובמעשים טובים; וכל מי שהיה לו גדול ממנו בעיר, היה עומד ממקומו והולך לפניו, והיה משתחוה לו להתפלל בעדו; ללמדך שהם נאים ומעשיהם נאים, ולבם לשמים. **ולא היו מניחין בניהם קטנים אחריהם, אלא היו מוליכין אותן לבתי כנסיות, כדי לחנכן במצות.** ביום שהושיבו את ר' אלעזר בן עזריה בישיבה, פתח ואמר: "אתם נצבים היום כולכם, טפכם נשיכם",⁷ אנשים באים לשמוע, נשים כדי לקבל שכר פסיעות, **טף למה בא? כדי ליתן שכר למביאיהן.**⁸ מיכן נהגו בנות ישראל קטנות לבא לבתי כנסיות, כדי ליתן שכר למביאיהן, והן לקבל שכר.⁹

ענין זה שהעיר עליו ה'אור זרוע' הובא בשולחן ערוך על ידי רבי משה איסרליש הרמ"א (ר"ף-של"ב): "יש שכתבו שמביאים התינוקות לנשק התורה כדי לחנכם ולזרזם במצות, וכן נוהגין".¹⁰

מהמנהג של מסכת סופרים להוליך את הקטנים לבית הכנסת כדי לחנכם במצוות, למד ה'אור זרוע' היקש למנהג להביאם אל ספר התורה אחר הקריאה ולנשקו. רבי יונה מרצבך בעל 'עלה יונה' (תר"ס-תשמ"א) הצביע על אסמכתא בדברי התוספות לאחיזת הקטנים בעצי חיים של ספר התורה, כמנהג אשכנז:

⁶ אור זרוע, ח"ב, סי' מ"ח.

⁷ דברים כט, ט-י.

⁸ באופן אחר קצת בחגיגה ג ע"א: "תנו רבנן: מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר (בן) חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין. אמר להם: מה חידוש היה בבית המדרש היום? אמרו לו: תלמידך אנו, ומימך אנו שותין. אמר להם: אף על פי כן, אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש, שבת של מי היתה? שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה. ובמה היתה הגדה היום? אמרו לו: בפרשת הקהל. ומה דרש בה? 'הקהל את העם האנשים והנשים והטף' - אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין? כדי ליתן שכר למביאיהן. אמר להם: מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני". וכן איתא במדבר רבה, פרשה י"ד אות ד'.

⁹ מסכת סופרים, פרק י"ח הלכה ז'-ח'.

¹⁰ רמ"א או"ח סי' קמ"ט.